

Nr 151*Utlåtande i anledning av väckta motioner angående långsiktsplanering av statsbudgeten.*

(5:e avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Torsten Andersson m. fl.* (I: 612) och den andra inom andra kammaren av herr *Hedlund m. fl.* (II: 728), har såvitt nu är i fråga hemställts att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att Kungl. Maj:t måtte lämna riksdagen sammanställning rörande långsiktsplaneringen av statens utgifts- och inkomstpolitik att tjäna som underlag för riksdagens debatt rörande angelägenhetsgraderingen inom reformarbetet och besparingsmöjligheterna inom de statliga utgiftsområdena.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lundström m. fl.* (I: 623) och den andra inom andra kammaren av herr *Ohlin m. fl.* (II: 739), såvitt nu är i fråga, hemställts att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att en sammanställning för flerårsbedömning av det statliga budgetläget förelägges höstriksdagen att tjäna som underlag för debatt rörande planering och avvägning av den statliga utgiftsutvecklingen.

Beträffande motiveringarna för de ifrågavarande förslagen får utskottet hänvisa till motionerna II: 728 och II: 739.

Utskottet vill inledningsvis erinra om att de i de förevarande motionerna framställda yrkandena rörande en sammanställning för flerårsbedömning av statsbudgeten framfördes i februari i år i samband med yrkanden avseende den då framlagda propositionen nr 14 om utformningen av den statliga inkomstskatten samt att behandlingen av motionerna i nu förevarande del uppskjutits till höstriksdagen.

Sedan de ifrågavarande motionsyrkandena väckts har Kungl. Maj:t framlagt propositionen nr 125 angående komplettering av riksstatsförslaget för budgetåret 1965/66 m. m., vilken proposition bifallits av värriksdagen. I anslutning till beräkningen av den långsiktiga budgetutvecklingen och perspektiven för den svenska ekonomins utveckling under återstoden av 1960-talet har i propositionen berörts även den ekonomiska politikens mer långsiktiga avvägning. Såsom särskilda bihang till propositionen har bl. a. lämnats långtidsbudget för budgetåren 1965/66—1969/70 och en promemoria

om den ekonomiska långsiktutvecklingen. I dessa dokument har frågan om långtidsbudgeten och därmed sammanhängande problem av olika slag ägnats en ingående belysning. Ytterligare må erinras om att genom finansdepartementets försorg i april 1965 utgetts en separat publikation, benämnd Budgetperspektiv, i syfte att göra materialet till långtidsbudgeten tillgängligt för en större publik.

Såvitt utskottet kunnat finna har den i samband med årets kompletteringsproposition gjorda behandlingen av frågan om en långtidsbudget medfört en så pass ingående belysning av därmed förknippade problem som med utgångspunkt från föreliggande förutsättningar f. n. synes möjlig. Utskottet anser därför att det i motionerna framställda yrkandet att Kungl. Maj:t måtte för riksdagen framlägga en sammanställning för en långsichtsbedömning av budgetläget redan får anses i huvudsak tillgodosett.

Utskottet anser den hittills tillämpade anordningen med en mera ingående presentation av långtidsbudgeten och dess problem i samband med kompletteringspropositionen — alltså mot vårriksdagens slut — naturlig. Det kan emellertid inte förnekas att det skulle vara av värde för riksdagen att såsom underlag för debatt i ämnet erhålla en — låt vara mera summarisk — översikt av de hithörande problemen redan i samband med statsverkspropositionens framläggande. Ett förverkligande av denna tanke torde delvis innefatta en fråga om disposition av erforderliga personella resurser. Det anförda innebär ett önskemål om tidigareläggning av en debatt i förevarande fråga. Den i vissa av de föreliggande motionerna framförda tanken om en debatt vid höstriksdagen anser sig utskottet inte böra understödja med hänsyn till att en debatt vid sistnämnda tidpunkt måste grundas på en för samma budgetår redan godkänd och gällande budget och sålunda får anses komma väl sent. Utskottet anser skäl tala för att Kungl. Maj:t tar ifrågasvarande spörsmål under övervägande och föreslår att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ger denna uppfattning till känna.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 612 och II: 728 samt I: 623 och II: 739, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anför.

Stockholm den 9 november 1965

På statsutskottets vägnar:

EMIL NÄSSTRÖM

Närvarande: se under utlåtandet nr 155.

Reservation

av herr *Boman*, fröken *Andersson*, herrar *Virgin*, *Per Jacobsson*, *Källqvist*, *Nils-Eric Gustafsson*, *Johan Olsson*, *Eliasson* i Sundborn, fröken *Elmén*, herrar *Turesson*, *Gustafsson* i Skellefteå, *Björkman*, *Nelander* och *Sjönell*, vilka ansett att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»I förevarande motioner har påtalats en svaghet i det nuvarande budgetarbetet, nämligen den bristande planeringen av de framtida offentliga utgifterna. Utskottet delar uppfattningen att det skulle vara av stort värde om riksdagen kunde få tillfälle att föra en debatt om budgetplaneringens huvuddrag omfattande två till tre budgetår på grund av ett fylligare sakmaterial än som hittills varit möjligt. Visserligen har under de senaste åren en viss antydning om den statliga inkomst- och utgiftsutvecklingen lämnats i kompletteringspropositionen. Utformningen har emellertid varit sådan att en mera ingående debatt om långsiktsplaneringen knappast kunnat komma till stånd i riksdagen. Det är enligt utskottets uppfattning nödvändigt att ett fylligare material förelägges riksdagen, särskilt i fråga om de reformer som befinner sig på utredningsstadiet. Reformtakten måste i väsentlig mån anpassas efter den takt varmed statens inkomster stiger under förutsättning av ett skatte-tryck som uppfattas som rimligt. Om på sätt i motionerna föreslagits ett utförligt material i god tid förelägges riksdagen vinnes genom riksdagens debatt en säkrare angelägenhetsgradering och stabilitet i reformarbetet och undvikes en produktionshämmande och även i övrigt icke önskvärd ryckighet i den ekonomiska politiken. En budgetplanering av det föreslagna slaget torde medföra en stabilare ekonomisk utveckling.

I den mån en sådan debatt hittills varit möjlig har den ägt rum i samband med kompletteringspropositionens avlämnande, alltså mot slutet av vårsessionen. Enligt utskottets mening är det angeläget att denna debatt tidigareläggs.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 612 och II: 728 samt I: 623 och II: 739, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte lämna riksdagen ett fylligare material för långsiktsbedömning av statens utgifts- och inkomstpolitik, att tjäna som underlag för debatt rörande angelägenhetsgraderingen inom reformarbetet samt rörande planering och avvägning av den statliga utgiftsutvecklingen.»